

**PROGRAM NAUCZANIA**  
**KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH**

**MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej**

w zakresie kwalifikacji

**MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej**

wyodrębnionej w zawodzie  
**opiekun medyczny 532102**

Branża: opieki zdrowotnej MED

Warszawa 2021

**Autorzy:**

dr nauk medycznych Krystyna Frydrysiak

dr nauk medycznych Bogusława Łopacińska

mgr socjologii Izabela Łuchniak (ewaluacja)

**Recenzenci:**

**Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego** Mgr Elżbieta Małek

**Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu** Mgr Beata Wojciechowska

**Ekspert:** mgr pielęgniarstwa Marta Polanowska

**Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ):** Domem Pomocy Społecznej w Łodzi przy ul. Narutowicza 114 oraz Europejskim Centrum Opieki Medycznej i Pomocy Rodzinie „CARE” w Zgierzu.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

## Spis treści

### **PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej**

1. Wprowadzenie .....	5
1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102) .....	5
1.2 Program ma strukturę przedmiotową. ....	5
1.3 Charakterystyka programu .....	5
1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych .....	7
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy – na podstawie aktów prawnych .....	7
1.6 Odniesienie do rynku pracy .....	8
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych .....	10
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia - tabela 7 i 8 stanowią załącznik do programu .....	10
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9 stanowi załącznik do programu. ....	10
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych .....	10
3. Cele kształcenia KUZ .....	10
4. Programy poszczególnych zajęć .....	10
4.1. Program nauczania dla przedmiotu Podejmowanie działań higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej .....	10
4.1.1 Cele ogólne przedmiotu .....	10
4.1.2 Cele operacyjne przedmiotu .....	11
4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia .....	12
4.1.4 Procedury osiągania celów kształcenia .....	18
4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika .....	20
4.2. Program nauczania dla przedmiotu Edukacja pacjenta .....	20
4.2.1 Cele ogólne przedmiotu .....	20

4.2.2 Cele operacyjne przedmiotu .....	20
4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia .....	21
4.2.4 Procedury osiągania celów kształcenia .....	22
4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika .....	23
5. Ewaluacja programu KUZ .....	23
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych .....	30
6.1. Wykaz literatury .....	30
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych .....	31
7. Sposób i forma zaliczenia kursu .....	32
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć .....	32
Załączniki .....	37
Tabela Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów .....	37
Tabela Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom .....	41
Tabela. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne .....	46

## 1. Wprowadzenie

### 1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102)

Kurs umiejętności zawodowych jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kursów umiejętności zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Program nauczania realizowany na kursie umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej jednostki efektów kształcenia.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs.

Osoba podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym posiadająca zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych, jest zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących efektów kształcenia zrealizowanych na kursie umiejętności zawodowych.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu opiekun medyczny z 2019 r.

### 1.2 Program ma strukturę przedmiotową

### 1.3 Charakterystyka programu

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze, każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Kryteria weryfikacji podzielono na podstawowe i ponadpodstawowe. Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji został przypisany do przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i zajęcia praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 4.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, z tym że w przypadku kwalifikacyjnego kursu zawodowego

prowadzonego w formie zaocznej – minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego nie może być mniejsza niż 65% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Dla jednostki efektów MED.03.5. minimalna liczba godzin na kursie umiejętności zawodowych jest równa 104. Program jest przygotowany dla formy dziennej. Przewidywana długość cyklu kształcenia 2 miesiące. Rozpoczęcie kursu możliwe jest w dowolnym terminie.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im wymaganiami programowymi
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika
- opis ewaluacji kursu
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych
- sposób i forma zaliczenia kursu

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie ikoną



W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze warsztatowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

- podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu
- wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów

- rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”

Kursy umiejętności zawodowych zostały ułożone według kolejności realizacji. Ich realizacja stanowi pełny zakres kwalifikacji **MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej** wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102). Kurs MED.03.2 oraz kurs MED.03.3 umożliwia nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i rozpoznawania problemów opiekuńczych osoby chorej i niesamodzielnej. Kurs MED.03.4 oraz kurs MED.03.5 umożliwia nabycie podstawowych umiejętności w zakresie planowania, organizowania i wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej. Warunkiem przystąpienia słuchacza do realizacji kursu umiejętności zawodowych MED.03.6 jest posiadanie wiedzy i umiejętności z zakresu kursów MED.03.2, MED.03.3, MED.03.4, MED.03.5.

## 1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kursie umiejętności zawodowych, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora kursu umiejętności zawodowych są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Organizator kursu umiejętności zawodowych powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

## 1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy – na podstawie aktów prawnych

Słuchaczami kursu mogą zostać osoby dorosłe, (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół - szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych,
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe,

- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę,
- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdą czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na słuchacza KUZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych przeciwwskazań wykonywania zawodu opiekuna medycznego. Jednak, analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników domów pomocy społecznej pokazują, że osoba kształcąca się w zawodzie opiekuna medycznego powinna posiadać stan zdrowia umożliwiający opiekę nad osobą chorą i niepełnosprawną oraz prezentować empatię, wyrozumiałość i cierpliwość w kontaktach z innymi, umiejętność określania swoich potrzeb i oczekiwań oraz samokontroli własnych emocji.

## 1.6 Odniesienie do rynku pracy

Opiekun medyczny to obecnie jeden z najbardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa. Kolejnym powodem jest współczesny model rodziny, w tym dbałość o rozwój kariery zawodowej dzieci osób starszych, a co za tym idzie wielość obowiązków i brak czasu na zapewnienie opieki rodzicom bądź dziadkom.

Opiekunem medycznym mogą być zarówno kobiety jak i mężczyźni.

Opiekunowie medyczni mają wiele możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w szpitalach, **domach pomocy społecznej**, w domach samopomocy, w hospicjach i w placówkach opieki paliatywnej. Często znajdują także zatrudnienie w prywatnych domach jako opiekunowie stali lub zatrudnieni na godziny.

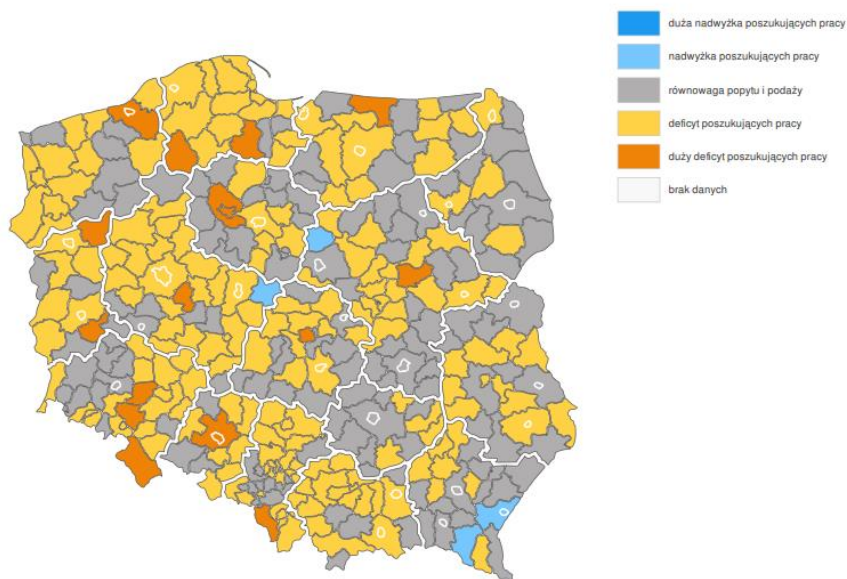
Informacje o zapotrzebowaniu na opiekunów medycznych można znaleźć m.in. na stronie internetowej Barometru zawodów. Zakwalifikowano tam zawód *opiekun medyczny* do grupy zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej*.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.



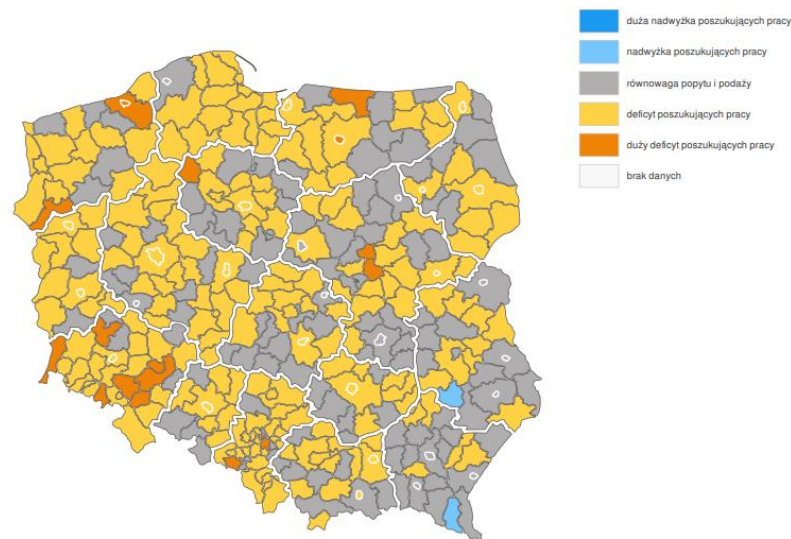
*Rysunek 1*

Prognoza na 2019, Polska  
Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców - opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej



*Rysunek 2*

Prognoza na 2020, Polska  
Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców - opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej



Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na opiekunów medycznych jest umiarkowane we wszystkich województwach, w woj. opolskim to zapotrzebowanie jest istotne.

## 2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

### 2.1. Pogrupowane efekty kształcenia - tabela 7 i 8 stanowią załącznik do programu

### 2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 9 stanowi załącznik do programu.

### 2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 1 Plan kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Podejmowanie działań higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej	74	Kształcenie praktyczne
Edukacja pacjenta	30	Kształcenie teoretyczne
Łączna liczba godzin zajęć	104	

## 3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- edukowania osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku oraz rodziny;
- podejmowania działań higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku.

## 4. Programy poszczególnych zajęć

### 4.1. Program nauczania dla przedmiotu Podejmowanie działań higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej

#### 4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

- nabycie umiejętności organizowania warunków pracy opiekuna medycznego,
- nabycie umiejętności wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,

- nabycie umiejętności wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki, poznanie zasad i procedur sanitarno – epidemiologicznych obowiązujących w pracy opiekuna medycznego.


#### **4.1.2 Cele operacyjne przedmiotu**




- przestrzegać procedur zapobiegania zakażeniom w trakcie wykonywania zadań zawodowych,
- stosować środki ochrony indywidualnej zgodnie z przeznaczeniem i zasadami,
- wdrożyć postępowanie poekspozycyjne w przypadku narażenia na zakażenie,
- dokumentować zgodnie z wymogami wykonywanie czynności zawodowych,
- przestrzegać obowiązujących zasad i procedur w trakcie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej,
- zorganizować przestrzeń pielęgnacyjną uwzględniając bezpieczeństwo osoby chorej, niesamodzielnej i własne oraz efektywność i ergonomię pracy,
- posługiwać się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- zapewnić higienę otoczenia chorego poprzez ślanie łóżka z chorym, zmianę bielizny pościelowej i osobistej chorego,
- wykonać toaletę ciała osobie chorej i niesamodzielnej,
- pielęgnować skórę osoby chorej i niesamodzielnej z wykorzystaniem ogólnodostępnych środków pielęgnacyjnych,
- stosować profilaktykę przeciwoleżynową u osób pozbawionych mobilności,
- scharakteryzować kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki,
- zmierzyć glukometrem stężenie glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz udokumentować pomiar i przekazać informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarse,
- karmić osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną lub pomagać podczas karmienia,
- karmić osobę chorą i niesamodzielną przez zgłębnik żołądkowy lub PEG metodą porcji,
- pielęgnować skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, stomii brzusznej,
- dokonać wymiany worka stomijnego, cewnika zewnętrznego oraz worka na mocz,
- dobrać, założyć i wymienić produkty chłonne osobie chorej i niesamodzielnej,
- prowadzić dobową zbiórkę moczu i bilans płynów,


- monitorować mikcję i defekację u osoby chorej i niesamodzielnej,
- pomagać osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza doustnie, przez skórę i na błony śluzowe,
- podać lek bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych osobie, która nie jest w stanie samodzielnie przyjąć leku,
- wykonać zabiegi przeciwzapalne oraz kąpiele lecznicze na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki,
- przestrzegać zasad etyki zawodowej w trakcie wykonywania czynności zawodowych opiekuna medycznego,
- przestrzegać praw pacjenta do dobrej jakości opieki, do tajemnicy, do intymności, do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- współpracować w zespole w trakcie wykonywania zadań opiekuna medycznego,
- dokonać samooceny w zakresie wykonywanych czynności i procedur,
- pogłębiać nabytą wiedzę samodzielnie i systematycznie.

#### 4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia



**Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia**



Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Zapobieganie zakażeniom szpitalnym	Podstawowe pojęcia z zakresu zapobiegania zakażeniom szpitalnym 	2	MED.03.5.3. uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki  MED.03.5.4. przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka,</li> <li>– dezynfekcja, sterylizacja</li> <li>– omawia metody sterylizacji</li> <li>– charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna</li> <li>– omawia ogniwa łańcucha epidemicznego</li> <li>– opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym</li> <li>– omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej</li> <li>– omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych</li> </ul>

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Ekspozycja zawodowa 	2	MED.03.5.3. uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki	– wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie
	Procedury higieny w zakładach opieki medycznej	4	MED.03.5.3. uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki  MED.03.5.4. przestrzega procedur sanitarno- epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych	– stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia  – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu – jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
Organizacja warunków pracy opiekuna medycznego	Zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 	4	MED.03.5.1. organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	– rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji – wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania – uzasadnia konieczność modyfikowania planu – czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy
	Następstwa zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych 		MED.03.5.1. organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	– omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej  – omawia przyczyny powstania odleżyny – opisuje zmiany odleżynowe

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
			MED.03.5.2. wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej	
	Organizacja przestrzeni pielęgnacyjnej	4	MED.03.5.1. organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy</li> <li>– dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera metody i techniki do wykonywania</li> <li>– czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> </ul>
Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej	Procedury czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 	2	MED.03.5.2. wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej,</li> <li>– omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności,</li> </ul>
	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych		MED.03.5.2. wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej	<ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje profilaktykę przeciwoleżynową</li> <li>– posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając</li> <li>– zasad, procedur oraz praw pacjenta</li> </ul>
Wykonywanie zabiegów leczniczych	Kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów leczniczych	2	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki,</li> </ul>



Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				
	Pomiar glikemii glukometrem	4	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	– wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarkie
	Karmienie osoby chorej i niesamodzielnej	5	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	– identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia
	Pojęcie stomii 	2	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	– wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, – ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię – (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego
	Postępowanie w przypadku stomii	3	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	– utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej – dokonuje wymiany worka stomijnego
	Pomoc choremu w wydalaniu moczu	4	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	– omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę, dobowej zbiórki moczu – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów, – prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Zasady podawania leków drogą doustną, przez skórę i na błony śluzowe 	2	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków</li> </ul>
	Pomoc osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków	4	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	<ul style="list-style-type: none"> <li>pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza</li> <li>różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</li> </ul>
	Zabiegi przeciwzapalne 	1	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozdzieli zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> </ul>
	Wykonywanie zabiegów przeciwzapalnych	3	MED.03.5.5. wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> </ul>
	Kompetencje personalne i społeczne		MED.03.8.5. aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu</li> <li>uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych</li> <li>analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju</li> <li>dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości</li> <li>doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe</li> <li>dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi</li> <li>analizuje swoje predyspozycje w zakresie</li> </ul>



Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				– samozatrudnienia
	Organizacja małych zespołów		MED.03.9.1. planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	– wymienia czynniki związane z procesami rozwoju grupy w kontekście pracy zespołowej – uzasadnia celowość planowania pracy zespołu – wskazuje konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole
			MED.03.9.2. dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	– przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole – przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu

#### 4.1.4 Procedury osiągania celów kształcenia

**Propozycje metod nauczania:** wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, ćwiczenia przedmiotowe, pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, próba pracy w warunkach symulowanych, metody i techniki kształcenia na odległość..

Formy: zbiorowa, grupowa – w pracowni umiejętności grupy powinny liczyć 6 – 8 osób.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

##### **Obudowa dydaktyczna:**

Środki dydaktyczne:

- prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, aplikacje i programy komputerowe, opisy przypadków, algorytmy wykonywania zabiegów.
- manekiny pielęgnacyjne, urządzenia sanitarne, łóżka szpitalne z oprzyrządowaniem, szafki przyłóżkowe, pościel, bielizna pościelowa i osobista, parawany, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady, sprzęt do przemieszczania chorych- maty, podnośnik, wózek inwalidzki, produkty przeciwoleżynowe: materace, krążki, wałki; wanna pneumatyczna do kąpieli w łóżku, poręcze, ławeczki, podnóżki, wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego, środki pielęgnacyjne, produkty chłonne, termometry, aparaty do mierzenia ciśnienia, cewniki zewnętrzne, worki na mocz, glukometry, sprzęt stomijny, materiały opatrunkowe, preparaty dezynfekcyjne, środki ochrony indywidualnej: fartuchy, maseczki, przyłbice, rękawiczki.
- programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej

Podręczniki:

- 1) Ciuruś M., Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia., Instytut problemów ochrony zdrowia, Warszawa 2013
- 2) Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
- 3) Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne , red. naukowa: Klimaszewska K., Baranowska A, Krajewska – Kułak E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
- 4) Procedury pielęgniarstwa. Podręcznik dla studiów medycznych., red. naukowa: Kózka M., Płaszewska – Żywko Lucyna, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2009
- 5) Rosińczuk J., Uchmanowicz I., Odleżyny - profilaktyka i leczenie., Wydawnictwo Continuo 2014
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)
- 7) Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
- 8) Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020

- 9) Szwalkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
- 10) Szwalkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
- 11) Umiejętności pielęgniarskie Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017

Portale i strony internetowe:

- [mp.pl](http://mp.pl),
- [niepełnosprawni.pl](http://niepełnosprawni.pl),
- [www.convatec.pl](http://www.convatec.pl)
- [obywatel.gov.pl](http://obywatel.gov.pl),
- [zus.pl](http://zus.pl),
- [isap.sejm.gov.pl](http://isap.sejm.gov.pl)

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne wykładowe powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu

Pracownia zabiegów pielęgnacyjnych i higienicznych wyposażona w fantomy pielęgnacyjne osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych osoby dorosłej, fantom pielęgnacyjny geriatryczny, podnośnik pacjenta, łóżko ortopedyczne, wózek inwalidzki służący do transportowania pacjenta, zestaw drobnego sprzętu medycznego: ciśnieniomierz elektroniczny i sprężynowy, fonendoskop, termometr elektroniczny, zestaw do profilaktyki odleżynowej, zestaw wyposażenia sanitarnego i higienicznego, taki jak: dozownik na mydło, ręczniki, środek dezynfekcyjny, kosz i worki na odpady, łóżka szpitalne elektryczne z oprzyrządowaniem, szafki przyłóżkowe z regulowanym blatem, bieliznę pościelową i osobistą, parawany, taborety, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady, sprzęt do przemieszczania chorych, taki jak: chodziki, ślizgi, materace przeciwoleżynowe, udogodnienia dla chorych, sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny, wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego, środki pielęgnacyjne, bańki bezogniowe, zestaw do zabiegów przeciwzapalnych, jałowe materiały opatrunkowe, stoliki zabiegowe, tace, termometry elektroniczne i paskowe, aparaty do mierzenia ciśnienia, środki dezynfekcyjne, zestaw wyposażenia prezentacyjnego i komunikacyjnego (komputer z oprogramowaniem biurowym podłączony do sieci lokalnej z dostępem do internetu, drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, tablica szkolna biała suchocieralna, telewizor, tablica interaktywna

z oprogramowaniem specjalistycznym).

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość.

#### **4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika**

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika kursu wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,

testy dydaktyczne,

obserwację zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń,

obserwację reakcji werbalnych i pozawerbalnych słuchaczy

W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, poprawność wykonania, stosowanie obowiązujących zasad, stosowanie poprawnych algorytmów, dbałość o bezpieczeństwo chorego, przestrzeganie zasad zapobiegania zakażeniom szpitalnym.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

### **4.2. Program nauczania dla przedmiotu Edukacja pacjenta**

#### **4.2.1 Cele ogólne przedmiotu**




- rozwiązywanie sytuacji trudnych w twórczy sposób
- przygotowanie do prowadzenia edukacji zdrowotnej w zakresie kompetencji opiekuna medycznego

#### **4.2.2 Cele operacyjne przedmiotu**

- rozpoznać sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej,
- omówić podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną,
- kształtować zachowania zdrowotne pacjenta i jego rodziny dobierając adekwatne działania edukacyjne,
- edukować podopiecznych i ich rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- utrzymywać prawidłowe relacje z podopiecznymi i współpracownikami.

### 4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

**Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia**

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Sytuacje trudne w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną	Sytuacje trudne w pracy opiekuna medycznego 	7	MED.03.5.6.przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy</li> <li>omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne</li> </ul>
	Zasady postępowania w sytuacjach trudnych 	7	MED.03.5.6.przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</li> </ul>
Edukacja zdrowotna	Udział opiekuna medycznego w edukacji zdrowotnej 	6	MED.03.5.7. przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej	<ul style="list-style-type: none"> <li>objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia</li> <li>uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> </ul>
	Planowanie i prowadzenie edukacji zdrowotnej	10	MED.03.5.7. przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej	<ul style="list-style-type: none"> <li>opracowuje plan edukacji osoby chorej</li> <li>i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie</li> <li>wykonywania czynności higienicznych</li> <li>i pielęgnacyjnych</li> <li>przeprowadza edukację osoby chorej</li> <li>i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie</li> <li>wykonywania czynności higienicznych</li> </ul>

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				– i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia
	Kompetencje personalne i społeczne		MED.03.8.6.negocjuje warunki porozumień	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, mediacje i arbitraż</li> <li>– uzasadnia potrzebę rozwiązywania konfliktów</li> <li>– wymienia metody rozwiązywania konfliktów</li> <li>– uzasadnia potrzebę utrzymywania poprawnych relacji z odbiorcami usług i współpracownikami</li> <li>– określa czynniki ułatwiające i utrudniające</li> <li>– negocjacje</li> <li>– rozpoznaje negocjacje: miękkie, twarde i rzeczowe</li> <li>– opisuje style prowadzenia negocjacji</li> </ul>

#### 4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

**Propozycje metod nauczania:** wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, fokus, studium przypadku, film dydaktyczny, analiza dokumentów, ćwiczenia przedmiotowe, metody i techniki kształcenia na odległość..

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

#### **Obudowa dydaktyczna:**

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, opisy przypadków, dokumenty i akty prawne, scenariusze zajęć edukacyjnych, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej.

Podręczniki:

- 1) Janowicz A., Krakowiak P., Paczkowska P., Sikora B, Sztuka komunikacji z osobami u kresu życia i ich opiekunami, Wydawnictwo Fundacja Hospicyjna, 2014.
- 2) Profilaktyka psychospołecznych zagrożeń w miejscu pracy-od teorii do praktyki, pod redakcją Doroty Merecz. Instytut Medycyny Pracy, Print Extra, Łódź 2011
- 3) Sęk H., Cieślak R., Wsparcie społeczne, stres i zdrowie, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2004.
- 4) Wojciszke B., Psychologia społeczna. Scholar 2020
- 5) Wojnarowska B., Edukacja zdrowotna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018

Portale i strony internetowe:

- [opiekunmedyczny.com.pl](http://opiekunmedyczny.com.pl)
- ROCZNIK OPIEKUNÓW MEDYCZNYCH

Czasopisma i podręczniki wymagają bieżącej aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu i drukarką. W sali powinna być możliwość prowadzenia zajęć w grupach.

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość.

#### 4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika kursu wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- obserwacja zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń,

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na reakcje werbalne i pozawerbalne słuchaczy. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

### 5. Ewaluacja programu KUZ

Tabela 4 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji</li> <li>- przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i</li> </ul>	metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> <li>- odpowiedź ustna</li> </ul>	wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności



Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<p>pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania</li> <li>– uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy</li> <li>– omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– 8) opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień</li> <li>– dyskusja</li> <li>– sprawdzian praktyczny</li> </ul> <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</li> <li>– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)</li> </ul>	koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia





Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry		
wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności</li> <li>omawia przyczyny powstania odleżyny</li> <li>opisuje zmiany odleży nowe</li> <li>stosuje profilaktykę przeciwoleżynową</li> <li>posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta</li> </ul>	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>odповідь ustna</li> <li>test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień</li> <li>dyskusja</li> <li>sprawdzian praktyczny</li> </ul> <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</li> <li>egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)</li> </ul>	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>b) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe</li> </ul>	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>odповідь ustna</li> </ul>	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p>



Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<p>narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia ogniwa łańcucha epidemicznego</li> <li>– opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym</li> <li>– omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej</li> <li>– stosuje procedurę higienicznego mycia rąk</li> <li>– stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną</li> <li>– omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych</li> <li>– segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami</li> <li>– przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień</li> <li>– dyskusja</li> <li>– sprawdzian praktyczny</li> </ul> <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</li> <li>– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)</li> </ul>	koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod	– omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania	metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):	wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów



Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<p>zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarence</li> <li>– identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania</li> <li>– karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia</li> <li>– omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków</li> <li>– pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiedź ustna</li> <li>– test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień</li> <li>– dyskusja</li> <li>– sprawdzian praktyczny</li> </ul> <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</li> <li>– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)</li> </ul>	<p>sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>



Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej</li> <li>– wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego</li> <li>– dokonuje wymiany worka stomijnego</li> <li>– omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu</li> <li>– wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz</li> <li>– dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne</li> <li>– prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów</li> <li>– prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji</li> <li>– rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> <li>– wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> </ul>		



Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy</li> <li>– rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</li> <li>– omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne</li> </ul>	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiedź ustna</li> <li>– test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień</li> <li>– przygotowanie prezentacji/referatu</li> </ul> <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień)</li> <li>– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)</li> </ul>	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia</li> <li>– uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> </ul>	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpowiedź ustna</li> <li>– test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień</li> <li>– przygotowanie prezentacji/referatu</li> <li>– sprawdzian praktyczny</li> </ul>	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia</li> </ul>	<p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</li> <li>– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)</li> </ul>	<p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

## 6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

### 6.1. Wykaz literatury

- 1) Janowicz A., Krakowiak P., Paczkowska P., Sikora B, Sztuka komunikacji z osobami u kresu życia i ich opiekunami, Wydawnictwo Fundacja Hospicyjna, 2014.
- 2) Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
- 3) Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne , red. naukowa: Klimaszewska K., Baranowska A, Krajewska – Kułak E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
- 4) Procedury pielęgniarские. Podręcznik dla studiów medycznych, red. naukowa: Kózka M., Płaszewska – Żywko Lucyna, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2009
- 5) Rosińczuk J., Uchmanowicz I., Odleżyny - profilaktyka i leczenie., Wydawnictwo Continuo 2014
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)
- 7) Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
- 8) Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
- 9) Sęk H., Cieślak R., Wsparcie społeczne, stres i zdrowie, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2004.

- 10) Szwalkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
- 11) Szwalkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
- 12) Umiejętności pielęgniarskie Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017
- 13) Wojciszke B, Psychologia społeczna. Scholar 2020
- 14) Wojnarowska B., Edukacja zdrowotna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018

Czasopisma:

ROCZNIK OPIEKUNÓW MEDYCZNYCH

Interaktywne strony internetowe:

- [opiekunmedyczny.com.pl](http://opiekunmedyczny.com.pl)
- [isap.sejm.gov.pl](http://isap.sejm.gov.pl),
- [niepełnosprawni.pl](http://niepełnosprawni.pl),
- [obywatel.gov.pl](http://obywatel.gov.pl),
- [zus.pl](http://zus.pl)
- [mp.pl](http://mp.pl),
- [convatec.pl](http://convatec.pl)

## 6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Sala wyposażona w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu i drukarką

Pracownia zabiegów pielęgnacyjnych i higienicznych wyposażona w apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, fantomy pielęgnacyjne osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych osoby dorosłej, fantom pielęgnacyjny geriatryczny, podnośnik pacjenta, łóżko ortopedyczne, wózek inwalidzki służący do transportowania pacjenta, zestaw drobnego sprzętu medycznego: ciśnieniomierz elektroniczny i sprężynowy, fonendoskop, termometr elektroniczny, zestaw do profilaktyki odleżynowej, zestaw wyposażenia sanitarnego i higienicznego, taki jak: dozownik na mydło, ręczniki, środek dezynfekcyjny, kosz i worki na odpady, łóżka szpitalne elektryczne z oprzyrządowaniem, szafki przyłóżkowe z regulowanym blatem, bieliznę pościelową i osobistą, parawany, taborety, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady, sprzęt do przemieszczania chorych, taki jak: chodziki, ślizgi, materace przeciwoleżynowe, udogodnienia dla chorych, sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny, wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego, środki pielęgnacyjne, bańki



bezogniowe, zestaw do zabiegów przeciwzapalnych, jałowe materiały opatrunkowe, stoliki zabiegowe, tace, termometry elektroniczne i paskowe, aparaty do mierzenia ciśnienia, środki dezynfekcyjne zestaw wyposażenia prezentacyjnego i komunikacyjnego (komputer z oprogramowaniem biurowym podłączony do sieci lokalnej z dostępem do internetu, drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, tablica szkolna biała suchocierna, telewizor, tablica interaktywna

z oprogramowaniem specjalistycznym).

Dopuszcza się realizację części zajęć w formie 'na odległość' przy pomocy dostępnych narzędzi pracy zdalnej np. platformę edukacyjną Moodle, Google Classroom, Zoom, MS Teams. W przypadku realizacji zajęć w formie zdalnej należy duży nacisk położyć na zastosowanie narzędzi umożliwiających kontakt bezpośredni ze słuchaczami w czasie synchronicznym za pomocą kamery i mikrofonu co umożliwi realizację wszystkich założonych celów edukacyjnych i osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się (w tym mówienie, wypowiadanie się). Warto skorzystać z zasobów dostępnych na stronie [epodreczniki.pl](http://epodreczniki.pl).

## 7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Weryfikacja osiągniętych efektów kształcenia w ramach KUZ MED.03.5 wymaga bezpośredniej obserwacji słuchacza/uczestnika demonstrującego umiejętności opieki nad osobą chorą i niesamodzielną. Dlatego kurs powinien zakończyć się egzaminem w formie testu praktycznego, sprawdzającego prawidłowość wykonywania procedur higieniczno – pielęgnacyjnych z uwzględnieniem elementów edukacji pacjenta/podopiecznego. Egzamin powinien być przeprowadzony w pracowni zabiegów pielęgnacyjnych.

W ocenie umiejętności należy uwzględnić poprawność wykonania, stosowanie obowiązujących zasad, stosowanie poprawnych algorytmów, dbałość o bezpieczeństwo oraz efektywne komunikowanie się z osobą chorą i niesamodzielną.

## 8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

**Tabela 5 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego**

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T



**Tabela 6 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia**

<b>Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie</b>		<b>Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)</b>
<b>MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</b>		
<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji</b>	
organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji</li> <li>– przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy</li> <li>– wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania</li> <li>– uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy</li> <li>– omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej
wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności</li> <li>– omawia przyczyny powstania odleżyny</li> <li>– opisuje zmiany odleży nowe</li> <li>– stosuje profilaktykę przeciwoleżynową</li> <li>– posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta</li> </ul>	
uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja</li> <li>omawia metody sterylizacji</li> <li>stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia</li> <li>wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej
przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna</li> <li>omawia ogniwa łańcucha epidemicznego</li> <li>opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym</li> <li>omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej</li> <li>stosuje procedurę higienicznego mycia rąk</li> <li>stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną</li> <li>omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych</li> <li>segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami</li> <li>przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej
wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki</li> <li>wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarence</li> <li>identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia</li> <li>– omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków</li> <li>– pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</li> <li>– utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej</li> <li>– wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego</li> <li>– dokonuje wymiany worka stomijnego</li> <li>– omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu</li> <li>– wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz</li> <li>– dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne</li> <li>– prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów</li> <li>– prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji</li> <li>– rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> <li>– wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> </ul>	
przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy</li> <li>– rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</li> <li>– omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne</li> </ul>	Edukacja pacjenta

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia</li> <li>– uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia</li> </ul>	Edukacja pacjenta

## Załączniki

### Tabela Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Tabela 7 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania higieniczne i pielęgnacyjne	Edukacja pacjenta
organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji</li> <li>– przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy</li> <li>– wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania</li> <li>– uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy</li> <li>– omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry</li> </ul>	x	



<b>Efekt kształcenia</b>	<b>Liczba godzin dla efektu</b>	<b>Kryterium weryfikacji</b>	<b>Działania higieniczne i pielęgnacyjne</b>	<b>Edukacja pacjenta</b>
wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	28	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności</li> <li>– omawia przyczyny powstania odleżyny</li> <li>– opisuje zmiany odleży nowe</li> <li>– stosuje profilaktykę przeciwoleżynową</li> <li>– posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta</li> </ul>	x	
uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja</li> <li>– omawia metody sterylizacji</li> <li>– stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia</li> <li>– wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie</li> </ul>	x	



Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania higieniczne i pielęgnacyjne	Edukacja pacjenta
przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna</li> <li>– omawia ogniwa łańcucha epidemicznego</li> <li>– opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym</li> <li>– omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej</li> <li>– stosuje procedurę higienicznego mycia rąk</li> <li>– stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną</li> <li>– omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych</li> <li>– segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami</li> <li>– przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> </ul>	x	
wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	30	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki</li> <li>– wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarce</li> <li>– identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania</li> <li>– karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia</li> <li>– omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków</li> <li>– pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</li> </ul>	x	





Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania higieniczne i pielęgnacyjne	Edukacja pacjenta
		<ul style="list-style-type: none"> <li>– utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej</li> <li>– wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego</li> <li>– dokonuje wymiany worka stomijnego</li> <li>– omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu</li> <li>– wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz</li> <li>– dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne</li> <li>– prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów</li> <li>– prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji</li> <li>– rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> <li>– wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> </ul>		
przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	14	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy</li> <li>– rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</li> <li>– omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne</li> </ul>		x
przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny	16	<ul style="list-style-type: none"> <li>– objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia</li> <li>– uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> </ul>		x



Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Działania higieniczne i pielęgnacyjne	Edukacja pacjenta
poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> <li>– opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia</li> </ul>		

### Tabela Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Tabela 8 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia	Okres realizacji
organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji</li> <li>– przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy</li> <li>– wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania</li> <li>– uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy</li> <li>– omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej	1 miesiąc, 2 miesiące



Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia	Okres realizacji
		– opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry		
wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	28	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności</li> <li>– omawia przyczyny powstania odleżyny</li> <li>– opisuje zmiany odleży nowe</li> <li>– stosuje profilaktykę przeciwoleżynową</li> <li>– posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej	1 miesiąc, 2 miesiące
uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja</li> <li>– omawia metody sterylizacji</li> <li>– stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia</li> <li>– wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej	1 miesiąc, 2 miesiące



Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia	Okres realizacji
przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna</li> <li>– omawia ogniwa łańcucha epidemicznego</li> <li>– opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym</li> <li>– omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej</li> <li>– stosuje procedurę higienicznego mycia rąk</li> <li>– stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną</li> <li>– omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych</li> <li>– segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami</li> <li>– przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej	1 miesiąc, 2 miesiące
wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	30	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki</li> <li>– wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarce</li> <li>– identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania</li> <li>– karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia</li> <li>– omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków</li> </ul>	Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej	1 miesiąc, 2 miesiące



Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia	Okres realizacji
		<ul style="list-style-type: none"> <li>– pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</li> <li>– utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej</li> <li>– wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego</li> <li>– dokonuje wymiany worka stomijnego</li> <li>– omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu</li> <li>– wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz</li> <li>– dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne</li> <li>– prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów</li> <li>– prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji</li> <li>– rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> <li>– wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> </ul>		
przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	14	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy</li> <li>– rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</li> <li>– omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i</li> </ul>	Edukacja pacjenta	1 miesiąc, 2 miesiące



Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia	Okres realizacji
		niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne		
przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	16	<ul style="list-style-type: none"> <li>– objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia</li> <li>– uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia</li> </ul>	Edukacja pacjenta	1 miesiąc, 2 miesiące

## Tabela. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Tabela 9 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji</b>
Edukacja pacjenta	14	0	MED.03.5.6 przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy</li> <li>– rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</li> <li>– omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne</li> </ul>
Edukacja pacjenta	16	0	MED.03.5.7 przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i	<ul style="list-style-type: none"> <li>– objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia</li> <li>– uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>– przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia</li> </ul>

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji</b>
			niesamodzielnej (ek)	
Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej	0	8	MED.03.5. 1) organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji</li> <li>– przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy</li> <li>– wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania</li> <li>– uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy</li> <li>– omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>– dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry</li> </ul>
Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej		28	MED.03.5. 2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> <li>– omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności</li> </ul>



Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji</b>
			niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia przyczyny powstania odleżyny</li> <li>opisuje zmiany odleży nowe</li> <li>stosuje profilaktykę przeciwoleżynową</li> <li>posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych</li> <li>wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta</li> </ul>
Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej		4	MED.03.5. 3) uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja</li> <li>omawia metody sterylizacji</li> <li>stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia</li> <li>wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie</li> </ul>
Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej		4	MED.03.5. 4) przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna</li> <li>omawia ogniwa łańcucha epidemicznego</li> <li>opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym</li> <li>omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej</li> <li>stosuje procedurę higienicznego mycia rąk</li> <li>stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną</li> <li>omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych</li> <li>segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami</li> </ul>

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji</b>
				<ul style="list-style-type: none"> <li>przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej</li> </ul>
Działania higieniczne i pielęgnacyjne wobec osoby chorej i niepełnosprawnej		30	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki</li> <li>wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarence</li> <li>identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej</li> <li>obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania</li> <li>karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia</li> <li>omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków</li> <li>pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</li> <li>utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej</li> <li>wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego</li> <li>dokonyuje wymiany worka stomijnego</li> <li>omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu</li> <li>wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz</li> </ul>

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			<b>Efekty kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji</b>
				<ul style="list-style-type: none"> <li>– dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne</li> <li>– prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów</li> <li>– prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji</li> <li>– rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> <li>– wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze</li> </ul>